

Jernkystens helte

OPGAVE 6

Menneskene ved vestkysten:

Du kigger rundt på folkene i båden. Deres ansigter er alvorlige og vejrbitte, som de ofte er her på egnen. Naturen og havet har sat sit præg på dem. Hvad har I egentlig tilfælles? I er næsten alle sammen fiskere. Nogle af jer er i familie med hinanden. Nogen af jer har fiskerbåd sammen. De fleste af jer kender hinanden godt og mødes ofte, mange hver søndag til gudstjeneste i kirken.

For at jage tvivlen på flugt og føle dig sikker på de mennesker, der er blandt dig, tænker du over, hvordan I egentlig kender hinanden, og hvad I har til fælles.

Læs teksterne nedenfor, og brug dem som inspiration til at udfylde side 2 af jeres rolleark, dog IKKE boksen "Holdninger og tro". Fortæl på skift hinanden i gruppen, hvem jeres roller er.

OM AT VÆRE BARN I GAMLE DAGE PÅ VESTKYSTEN

Børnene paa Harboøre lærte lige saa tidligt at danse, som de lærte at læse. *"Leg og Frihed skal der til,"* sagde de gamle, *"men Arbejde maa ikke forsømmes"*. Dengang som nu var der paa Harboøre - lige saavel som andre Steder - Forskel paa Mennesker baade i aandelig og timelig Henseende. Dydige og gudhengivne Forældre lærte tidlig deres Børn at kende Gud. Saa snart vi kunde tale tydeligt, begyndte vi at lære Bogstaver og skrive paa Tavle og lære Tabel udenad. Det gik jo sindigt til at begynde med, men det var vigtigt, at Forældrene fik lært deres Børn Begyndelsesgrundene, inden de kom i Skole. Havde Forældrene ikke Kundskaber eller Tid til det, fik Børnene sjældent lært ret meget. Vi havde en dygtig Lærer; men han var ene om det, og han havde mellem 60 og 70 Børn hver Dag; nogle af Eleverne skulde saa være hans Bihjælpere; men Børnene vilde ikke altid rette sig efter hinanden. Vi tre Søstre havde alle lært Luthers lille Katekismus, Birchs Bibelhistorie og den lille Tabel, før vi i 6-Aars Alderen kom i Skole. Og saadan var det i flere Hjem. Naar Fader sad og gjorde Fiskeredskaber i Stand, og Moder sad ved sin Rok eller ved andet Haandarbejde, sad en af os ved hver af dem og læste, skrev eller regnede. Der var i Skolen en "stor" Klasse og en "bitte" Klasse, der afvekslende gik i Skole. Nederste Klasse havde mest Skolegang. om Sommeren, og øverste mest om Vinteren. Da vi kom op i "den store Klasse", kunde vi Skolebøgerne udenad, og der blev da god Tid til at tage fat paa Haandarbejde i Hjemmet. Vi kartede den uld, Moder spandt, vi lærte at spinde Uld. Hør, Blaar og Hamp. Vi havde lært at sy og brodere og hækle og strikke baade Trøjer, Skjorter og Sjaler i alle Størrelser, før vi blev konfirmerede.

Kilde: Det gamle Harboøre, Optegnelser Karen Thuborg, Det Schønberske forlag, 1928 s. 276.

OM AT MISTE SIN ELSKEDE TIL HAVET

Brygningsbjærge ligger omtrent midtvejs mellem Havet og Holmenes østlige Ende, som kaldes Haarrem (Harem). Mellem disse Bjærge laa en Gang en lille By, som for længst er forsvunden. Her boede i fordums Dage en gammel Kone med sin Datter. Datteren var forlovet med en Sømand, som hun holdt uhyre meget af. Sidste Gang han var hjemme, lovede han hende at komme igen om et halvt Aar og gifte sig med hende; de var ikke helt unge mer; men saa havde han tjent saa meget, at han kunde blive hjemme paa Harboøre som Fisker, og saa kunde de se Alderdommen i Møde uden Næringssorger. Han forlod Hjemmet tilsyneladende lykkelig og glad; men hun, som blev hjemme hos sin Moder, var bedrøvet og længselsfuld, og hun var altid bange for, at han skulde forlise, og hun turde ikke rigtig glæde sig til hans Hjemkomst. Tiden gik, og hun hørte ikke fra ham, og da et halvt Aar var gaaet, og hun tillige mærkede, at hun var med Barn, blev hendes Længsel til Grad. - Dengang skulde en Pige, der fik et Barn, staa aaben Skrifte uden for Kirkedøren, og enhver havde Lov at spytte paa hende. Denne Skam kunde hun ikke overleve. Hendes Moder gik i Forbøn for hende hos øvrigheden, og da hun ellers var en ordentlig og afholdt Pige, og hendes Kæreste var kendt for en hæderlig og brav Mand, blev hun benaadet. Der blev søgt efter hendes Kæreste viden omkring, i alle europæiske Havne; - til sidst fik de opspurgt, at Skibet, som han sejlede med, var forlist med Mand og Mus ud for den spanske Kyst. - Hun talte hver Dag med sin Moder om Sorgen og Skammen, og Moderen formaaede ikke at trøste hende.

Da Tiden korn, fødte hun et dejligt, velskabt Pigebarn. Pigen blev meget syg, og i Vildelse sagde hun til sin Moder, at hun vilde tage Barnet og gaa hen med det til dets Fader, hun vidste nok, hvor han var. - Efter nogle Ugers Forløb blev hun dog saa rask igen, at hun kunde være lidt oppe hver Dag. En Dag var hendes Moder gaaet til Præsten, som var hendes Trøster i Nøden. Da tog Pigen Barnet; hun gik ikke eller løb med det, nej, hun sprang tre Alen i hvert Trin langs Vejen, som gik paa jordbrinkerne ad Havet til. En Mand, som saa hende, løb alt, hvad han kunde, til Havet, men naaede hende ikke; da hun saa ham komme, sprang hun endnu strækere. Hun lagde Barnet paa Stranden eller tabte det maaske, og selv sprang hun ud i Havstokkens svælgende Dyb. Han hørte, hun raabte sin Kærestes Navn, og saa, hun forsvandt i Bølgerne. Men han kunde ikke redde hende. - Han tog Barnet med hjem, og det kom siden igen til sin Bedstemoder. Der sagdes, at Pigen gik igen i en lille sort Hunds Skikkelse. Flere af de gamle Mænd fortalte, at de om Natten, naar de kom fra Fjorden, havde set denne Hund løbe langs med Vejen mellem Brygningsbjærge og Havet. Manden fra Rende-huset, som satte Aalekroge i Fjorden, saa flere Aftener en lille sort Hund gaa og snuse i Vejsporene. En Aften besluttede han at tale til den. Han sagde: *"Er du en Hund, kom saa hen til mig; men er du en Djævel, saa vig bort i Jesu Navn"*. Og straks da han nævnede Jesu Navn, forsvandt den.

Kilde: Det gamle Harboøre, Optegnelser Karen Thuborg, Det Schønberske forlag, 1928 s. 223 - 225